

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en fjärde tilläggsbudget för 2020

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 (RP 88/2020 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en fjärde tilläggsbudget för 2020 (RP 88/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 (RP 88/2020 rd) (RP 97/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Utskottet har sambehandlat propositionerna och ger ett enda betänkande om dem.

Tilläggsbudgetmotioner

I samband med propositionerna har utskottet behandlat följande motioner TBM 23—27/2020 rd. En förteckning över motionerna ingår som bilaga till betänkandet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinnehåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Genom den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 introduceras ett omfattande åtgärds paket på cirka 5,5 miljarder euro för att stödja den ekonomiska återhämtningen när den akuta fasen av coronaviruskrisen upphör. Stimulanspaketet ökar anslagen med cirka 3,6 miljarder euro i år, när en del av utgifterna i och med fullmakterna riktas till kommande år. I samband med stimulansåtgärderna görs också ändringar i beskattningen, vilket minskar statens inkomster med nästan 1,3 miljarder euro år 2020.

Med hjälp av stimulanshelheten strävar regeringen efter att öka efterfrågan, förbättra Finlands långsiktiga tillväxtutsikter, bekämpa klimatförändringen och främja den biologiska mångfalden

Betänkande FiUB 13/2020 rd Yleisperustelut

samt stärka hela landets resurser, kriställighet, självförsörjning och kompetensbas. Anslagen ökas således bland annat för utbildning, innovationer, utveckling av trafikleder och landsbygd, reparationsbyggande och förbättring av energieffektiviteten. I paketet ingår också åtgärder som stöder kommunerna i syfte att säkerställa ordnandet av basservicen och underlätta ekonomiska problem till följd av den exceptionella situationen. Dessutom anvisas finansiering för barns och ungas välbefinnande i synnerhet för att jämna ut konsekvenserna av undantagsförhållanden till följd av coronavirussituationen.

I propositionen ingår fortfarande också fortsatta åtgärder inom den akuta krisvården, genom vilka man strävar efter att bevara arbetsplatserna och förhindra skador på längre sikt. Sådana åtgärder är bland annat det nya kostnadsstöd som införs inom företagssektorn (300 miljoner euro), höjningen av Business Finlands fullmakter att bevilja understöd (180 miljoner euro) samt kapitaliseringen av Finlands Industriinvestering Ab (250 miljoner euro). De åtgärder som nu föreslås kompletterar väl den helhet av företagsstöd som man redan tidigare beslutat om.

Anslagsökningar riktas också till sedvanliga ändringar i tilläggsbudgeten, såsom justeringar av myndigheternas omkostnader (t.ex. för polisen, Gränsbevakningsväsendet, domstolarna, Statskontoret och Institutet för hälsa och välfärd). Det är också viktigt att Åklagarväsendets resurser stärks på det sätt som utskottet förutsatte i sitt betänkande om årets budget (FiUB 20/2019 rd—RP 29/2019 rd, RP 89/2019 rd).

I propositionen sänks inkomstposterna så att skatterna och inkomsterna av skattenatur beräknas minska med sammanlagt 1,26 miljarder euro och inkomsterna av blandad natur med 45,3 miljoner euro. Till exempel för att stödja företag har riksdagen som en temporär åtgärd godkänt ändringar i anslutning till skatteuppbörden, enligt vilka skattskyldiga kan ansöka om betalningsarrangemang för mervärdesskatt som betalats i januari—mars 2020 (FiUB 8/2020 rd — RP 74/2020 rd). Dessutom ändras bland annat utdelningen av samfundsskatt som en del av det övergripande stödet till kommunerna (FiUB 10/2020 rd — RP 82/2020 rd).

Utskottet anser att propositionen är en ändamålsenlig helhet och att det stimulanspaket som ingår i den går i rätt riktning. För att den ekonomiska recessionen ska bli så kort som möjligt bör återhämtningen av ekonomin inledas omedelbart efter det att den akuta fasen har avslutats. Regeringens handlingslinje motsvarar således de strategiska riktlinjerna för den ekonomiska politiken i de rapporter om läget som statsrådet låtit göra¹. Utskottet hänvisar också till sitt betänkande om planen för de offentliga finanserna 2021 —2024 (FiUB 7/2020 rd — SRR 1/2020 rd), där utskottet i större utsträckning har behandlat lösgöringen från krisen och stabiliseringen av de offentliga finanserna.

Utskottet konstaterar att i och med coronavirusepidemin försvagas Finlands ekonomi avsevärt och den offentliga ekonomin blir mycket snabbt skuldsatt. Enligt finansministeriets ekonomiska prognos av 16.6.2020 minskar ekonomin med 6 procent under innevarande år². Även om prognoserna fortfarande är förenade med exceptionellt stor osäkerhet, är det nödvändigt att vid sidan

1 Koronakriisin vaikutukset ja suunnitelma epidemian hallinnan hybridstrategiaksi. Exit-jälleenrakennusryhmä. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:12. Talouspolitiikan strategia koronakriisissä. Vesa Vihriälä, Bengt Holmström, Sixten Korkman, Roope Uusitalo. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:13.
2 Taloudellinen katsaus, kesä 2020. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020:55.

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Pääluokka 26

av stimulansåtgärderna också besluta om åtgärder för att stabilisera de offentliga finanserna på längre sikt genom vilka Finland efter krisen återgår till tillväxt, hög sysselsättning och en hållbar offentlig ekonomi. Det är således viktigt att regeringen snarast möjligt bereder en färdplan där man fastställer potentialen för olika åtgärder att stärka ekonomin för att trygga välfärdssamhället. Det är särskilt viktigt att snabbt besluta om strukturella reformer och åtgärder som stöder sysselsättningen. Samtidigt måste det dock ses till att det ekonomiska handlingsutrymmet inte begränsas alltför mycket och att återhämtningen inte försvåras genom alltför tidiga anpassningsåtgärder.

Den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 minskar de ordinarie inkomsterna med cirka 1,3 miljarder euro och ökar anslagen med cirka 4,1 miljarder euro. Således ökar statens behov av nettoupplåning med cirka 5,4 miljarder euro. Statens behov av nettoupplåning beräknas i år uppgå till cirka 18,9 miljarder euro och statsskulden beräknas i slutet av 2020 uppgå till cirka 125 miljarder euro, vilket är cirka 55 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

Utskottet konstaterar dessutom att trots den snabba ökningen av statsskulden har den exceptionellt låga räntenivån och den kompetenta medelsanskaffningen dämpat ökningen av statens ränkostnader.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Polisväsendet

02. Skyddspolisens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Det föreslås att skyddspolisen ges fullmakt att ingå hyresavtal för en ny byggnad, vilket föranleder utgifter på uppskattningsvis 581,5 miljoner euro under 50 års tid från och med 2024. Hyresavtalet gäller tills vidare och uppsägningstiden är 12 månader. Om avtalet sägs upp under en tid då restvärdet av specialbygget fortfarande ingår i hyran, ska dess andel betalas genast. Enligt utredning till utskottet är lokalprojektet i praktiken ett specialbygge nästan helt och hållet, och restvärdet uppgår till sammanlagt 99,1 miljoner euro. Av det utgör skyddsutrymmena 44,6 miljoner och byggnaden ovan jord 54,5 miljoner euro. Restvärdet amorteras under 10 år. Den ökning av hyreskostnaderna med 9,5 miljoner euro per år som projektet föranleder har beaktats i den senaste planen för de offentliga finanserna (SRR 1/2020 rd).

Utskottet anser att projektet är dyrt, men att det enligt den utredning som utskottet fått är motiverat. Vid bedömningen av kostnaderna för nybygget bör man beakta att det också i de lokaler som används för närvarande bör göras en grundlig renovering och dessutom behövs nya lokaler för de

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 28

nya anställda som tillkommit i och med de senaste årens ökade uppgifter. Också utvecklandet och upprätthållandet av kapaciteten kräver tidsenliga, säkra, hälsosamma och funktionellt ändamålsenliga lokaler.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

80. Överföringar till landskapet Åland

30. Avräkning till Åland (förslagsanslag)

Utskottet föreslår att det under momentet dras av 432 000 euro.

Ändringen beror på de avdrag som gjorts under inkomstmomenten 11.01.01, 11.01.02, 11.04.01, 11.04.02 och 12.39.02.

Momentet får följande lydelse:

Momentet minskas med 5 918 000 euro.

90. Stöd till kommunerna

30. Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen (förslagsanslag)

Kommunernas ekonomiska situation var svår redan före epidemin bland annat på grund av den svaga inkomstutvecklingen och de ökade social- och hälsovårdsutgifterna. I och med epidemin har utsikterna för den kommunala ekonomin försämrats. Epidemin och de undantagsarrangemang som den har orsakat har minskat kommunernas skatteinkomster, ökat deras utgifter och ökat de framtida finansiella exponeringarna. Även en del av kommunernas avgifts- och hyresintäkter har uteblivit. Krisens konsekvenser varierar mellan kommunerna, eftersom epidemin har spridit sig ojämnt och kommunernas inkomst- och utgiftsstrukturer samt befolknings- och näringsstrukturer är mycket olika.

I det här stadiet är coronavirusepidemins sammantagna effekter svåra att förutse, men preliminärt beräknas de försvaga kommunernas ekonomi med cirka 1,6—2 miljarder euro. Det är dock svårt att skilja mellan vad som direkt eller indirekt beror på coronavirusepidemin och vad som beror på kommunernas redan i sig svåra situation.

Utskottet välkomnar att regeringen nu föreslår ett åtgärds paket på sammanlagt 1,4 miljarder euro som på många sätt stöder den kommunala ekonomin. I paketet ingår en temporär höjning av statsandelen för kommunal basservice (550 miljoner euro), en höjning av statsandelen enligt prövning (50 miljoner euro), en temporär höjning av kommunernas samfundsskatteandel (410 miljoner euro) samt ett direkt statsunderstöd till sjukvårdsdistrikten (200 miljoner euro). Dessut-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 28

om anvisas sammanlagt cirka 300 miljoner euro för andra åtgärder som stöder kommunerna (bl.a. kollektivtrafikstöd och understöd för småbarnspedagogik och allmänbildande utbildning).

Största delen av stödpaketet (550 miljoner euro) föranleds av en temporär höjning av statsandelen för kommunal basservice. Av detta belopp anvisas kommunerna 370 miljoner euro på grund av att intäkterna av kommunalskatten försämrats och 180 miljoner euro enligt invånarantalet.

I euro kommer en betydande del av ökningarna av statsandelen att riktas särskilt till de största städerna och omkring en tredjedel av ökningarna kommer att gå till kommunerna i Nyland. De ekonomiska konsekvenserna av epidemin drabbar uttryckligen dessa områden. Det är därför motiverat att också tyngdpunkten i coronastödpaketet ligger på samma områden. Men betraktat per invånare ökas statsandelen till alla kommuner betydligt i år. Trots det är det samtidigt viktigt att följa upp hur man klarar sig i de områden där försörjningskvoten är hög och den kommunala ekonomin redan är svag.

I höjningen av statsandelen ingår också ett tillägg på cirka 112 miljoner euro, som fördelas till kommunerna enligt antalet invånare under 18 år. Finansieringen är avsedd som tilläggsresurser för socialvårdstjänster som stärker barns, ungas och familjers möjligheter att klara sig i vardagen samt för mentalvårdstjänster för barn och unga. Höjningen av statsandelen är en del av ett större välfärdspaket för barn och unga, för vilket det anvisas sammanlagt cirka 320 miljoner euro.

Utskottet anser det vara viktigt att finansieringen verkligen riktas till att stödja barn, unga och familjer, eftersom coronaepidemin och begränsningarna i anslutning till den bedöms öka behovet av hjälp och efterfrågan på tjänster. Utskottet betonar särskilt vikten av att öka och effektivisera lågtröskeltjänsterna samt det stöd som erbjuds i ett tidigt skede för att minska behovet av dyra och tunga specialtjänster. Att tjänsterna är tillgängliga och tillräckliga måste också följas upp och stödbeloppet måste vid behov ökas.

Även det ökade servicebehovet för äldre har beaktats, och statsandelen höjs med 60 miljoner euro för rehabiliteringstjänster och andra stödtjänster för äldre personer. Utskottet fäster också uppmärksamhet vid närståendevårdarnas ställning, eftersom flera närståendevårdares vårdansvar har ökat på grund av karantänarrangemangen och bland annat stängningen av dagvårdstjänsterna.

Utskottet betraktar det föreslagna åtgärdspaketet som ett mångsidigt stödpaket som gör det möjligt att på olika sätt beakta de kommuner och städer som drabbats av epidemin.

Som det konstateras ovan baserar sig bedömningen av kostnaderna för coronavirusepidemin i detta skede på relativt osäkra uppskattningar. Därför är det viktigt att regeringen följer effekterna av coronaepidemin och omvärderar stödåtgärderna som helhet när konsekvensbedömningarna preciseras. De långvariga ekonomiska konsekvenserna av epidemin ska följas upp också efter 2020. Utskottet anser det också motiverat att planen för de offentliga finanserna innehåller en riktlinje enligt vilken regeringen före budgetmanglingen 2020 ska göra en bedömning av den kommunala ekonomins framtidsutsikter och se över kommunernas uppgifter och skyldigheter.

När det gäller stödet till kommunerna är det också viktigt att skilja mellan de direkta effekterna av coronakrisen och de långsiktiga strukturella problemen inom den kommunala ekonomin, såsom

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 28

den kraftiga differentieringsutvecklingen i kommunerna, den långvariga obalansen mellan kommunernas inkomster och utgifter eller det stora investeringstryck som följer av att byggnadsbeståndet och infrastrukturen försvagas. Utskottet påminner om att de långsiktiga utmaningarna kräver bland annat stärkande av sysselsättningen, strukturella reformer och åtgärder som stärker kommunernas produktivitet.

Personaldimensioneringens inverkan på statsandelen och anslaget under momentet

Vid dimensioneringen av statsandelen och anslaget under momentet har det beaktats ett tillägg på 17,7 miljoner euro för ersättning till kommunerna för kostnader som föranleds av personaldimensioneringen för serviceboende med heldygnsvård och långvarig institutionsvård för äldre personer. Enligt regeringens proposition (RP 4/2020 rd) avses lagändringen träda i kraft den 1 augusti 2020, men vid riksdagsbehandlingen har lagens ikraftträdande skjutits upp med två månader, det vill säga till ingången av oktober (ShUB 18/2020 rd). Det minskar behovet av anslag innevarande år.

Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande om ändring av 36 och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (FvUB 13/2020 rd — RP 90/2020 rd) konstaterat att den uppskattade kostnaden för personaldimensioneringen och de ändringar i informationssystemen som hänför sig till den i år är cirka 12,7 miljoner euro, det vill säga 5 miljoner euro mindre än beräknat. Därför höjs statsandelsprocenten för basservicen med 0,03 procentenheter och inte med 0,05 procentenheter, vilket föreslogs i den ovan nämnda propositionen. Den nya statsandelsprocenten är således 25,49 procent och kommunernas självfinansieringsandel 74,51 procent.

På grund av det som konstaterats ovan dras 5 000 000 euro av från momentet.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg på 827 700 000 euro.

(Stycke 2 som i RP 88/2020 rd)

34. Statsunderstöd till sjukvårdsdistrikten för kostnader som föranleds av coronaviruspandemin (reservationsanslag 2 år)

Regeringen föreslår för sjukvårdsdistrikten ett understöd på 200 miljoner euro för att kompensera kostnader och eventuella underskott till följd av coronavirussituationen.

Anslaget är viktigt och behövligt, men vid sakkunnighörandet i utskottet har det uppskattats att coronaepidemin medför en ekonomisk belastning på minst 600 miljoner euro för sjukvårdsdistrikten. Det anslag som nu föreslås täcker således cirka en tredjedel av detta belopp.

Epidemin har orsakat mycket varierande kostnader, bland annat på grund av ökad vård i bäddavdelningar och intensivvård, testning, anskaffning av skyddsutrustning och personalutbildning. I synnerhet beredskapen för vård av epidemin har försvagat ekonomin i alla sjukvårdsdistrikt snabbt och i betydande grad. Den ekonomiska situationen försämras ytterligare av att beredskaps-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 29

pen i praktiken måste fortsätta åtminstone till nästa år, vilket innebär en betydande kostnadsbelastning för sjukvårdsdistrikten.

Sjukvårdsdistrikten har också varit tvungna att flytta ordnandet av icke-brådskande vård, vilket har lett till att avgiftsinkomsterna har uteblivit. Senareläggningen av icke-brådskande vård och inställda operationer och de ökande vårdköerna kan också kräva att sjukvårdsdistriktens kapacitet ökas, vilket ökar kostnadstrycket särskilt nästa år. Utskottet har också fäst uppmärksamhet vid att faktureringspraxis varierar: en del sjukvårdsdistrikt fakturerar prestationsbaserat, en del med fast månadsfakturerings. På så sätt bildas sjukvårdsdistriktens inkomster på mycket olika sätt.

Utskottet betonar att anslagens tillräcklighet måste bedömas på nytt vid beredningen av höstens tilläggsbudget, när de ekonomiska konsekvenserna av epidemin har preciserats. Dessutom bör regeringen förbereda sig på att förlänga stödpaketet för sjukvårdsdistrikten också till 2021 för att säkerställa att hälso- och sjukvårdssystemet fungerar och för att sjukvårdsdistrikten ska kunna svara på det tryck som bland annat ökningen av icke-brådskande vård medför och se till att vårdgarantin genomförs.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Regeringen föreslår anslagsökningar på cirka 429 miljoner euro för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, och dessutom ingår vissa betydande fullmakter i propositionen. Anslagen ökas bland annat för höjning av kompetensnivån, forskning och främjande av innovationer. Syftet är att stärka det ekonomiska resultatet. Resurser föreslås också för åtgärder som stimulerar ekonomin, likaså för utveckling av kompetensen hos personer i arbetsför ålder och för läroanstalternas förluster av avgiftsintäkter.

En viktig del av propositionen är välfärdspaketet för barn och unga. För ändamålet reserveras ungefär 320 miljoner euro och paketet ska genomföras av tre olika ministerier (undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet). För undervisnings- och kulturministeriet föreslås ett åtgärds paket på 159 miljoner euro.

De främsta elementen i välfärdspaketet är åtgärder gällande inlärningsbrister som uppkommit under perioden med distansundervisning inom den grundläggande utbildningen (70 miljoner euro) och stöd för utvecklingen, inläringen och välbefinnandet hos barn inom småbarnspedagogiken (14 miljoner euro). Dessutom anvisas 17 miljoner euro (29.10.30) för repetition av och stödåtgärder för studierna för gymnasiestuderande och 30 miljoner euro för yrkesutbildning, vilket ska användas bland annat för studiehandledning och stöd till studerande som avbrutit sina studier eller som löper risk att avbryta sina studier (29.20.30).

I välfärdspaketet ingår också ett anslag på 10 miljoner euro för pilotförsök med en modell för fritidsaktiviteter. Syftet med pilotförsöket är att ge eleverna avgiftsfria hobbymöjligheter i samband med skoldagen (29.01.30). För ungdomsarbete föreslås också tilläggsresurser (12 miljoner euro)

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 29

som bland annat ska användas för att identifiera och nå ut till barn och unga som är i behov av stöd och hjälpa dem att hitta utbildning och andra tjänster (29.91.51).

Utöver de ovannämnda anslagsökningarna stöds barn, unga och familjer genom en höjning av statsandelen för basservice med 112,3 miljoner euro (28.90.30). Medlen riktas till socialservice för barn, unga och familjer samt mentalvårdstjänster för barn och unga. Syftet är att bekämpa de sociala problem som coronaviruspandemin orsakar och säkerställa att stödtjänsterna fungerar.

Utskottet anser att välfärdspaketet är allsidigt och behövligt och att de föreslagna satsningarna i det rådande läget är motiverade och aktuella. Restriktionerna har haft negativa konsekvenser för många barns och ungas inlärningsresultat, välbefinnande och jämlikhet. En del barn och unga har hoppat av distansundervisningen medan restriktionerna gällde och de behöver mer stöd och handledning än andra. Också inom olika utbildningsområden har situationerna varit olika och till exempel studier med utbildnings- eller läroavtal kan ha upphört helt och hållet på grund av restriktionerna.

Många av de ekonomiska konsekvenserna av krisen kommer att klarna först senare. Därför är det viktigt att resursbehoven följs upp och att det på nytt senare bedöms om resurserna räcker till. Utskottet anser också att det är viktigt att handlingsmodellen för barnens fritidsverksamhet förankras och permanentas i kommunerna och att finansieringen av modellen säkerställs också efter att pilotförsöket avslutats.

20. Yrkesutbildning

30. Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningen (förslagsanslag)

Under momentet föreslås ett tillägg på 46,5 miljoner euro, varav 30 miljoner euro anvisas så som beskrivs ovan för handlednings- och stödåtgärder för att förhindra att studierna avbryts. Anslaget höjs också för att utöka närvårdarutbildningen (16,5 miljoner euro). Förslaget hänför sig till den proposition med förslag till lag om ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (RP 4/2020 rd) som lämnades till riksdagen i februari. Målet är att 5 000 nya närvårdare ska utbildas under en femårsperiod. De nya studerandeåren för innevarande år fördelas mellan utbildningsanordnarna i början av höstterminen så att utbildningarna kan inledas så fort som möjligt.

Utskottet anser det vara viktigt att man följer upp hur utbildningen och de resurser som behövs för den räcker till.

40. Högskoleundervisning och forskning

Regeringen föreslår betydande extra satsningar på undervisning och forskning. Som ett led i färdplanen för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet föreslås Finlands Akademi få sammanlagt 81 miljoner euro i extra fullmakter av engångsnatur. De ska användas bland annat för ny utlysning inom flaggskeppsprogrammet (25 miljoner euro), åtgärder för att stärka forskning-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 29

ens nationella infrastruktur (20 miljoner euro) och vetenskaplig forskning i krisberedskap och försörjningsberedskap (20 miljoner euro).

De föreslagna tillskotten är mycket viktiga, eftersom de kan förbättra det finländska forskarsamfundets och näringslivets konkurrenskraft och på så sätt främja ny tillväxt.

Också nybörjarplatserna vid högskolor utökas. Det är fråga om ett tillägg av engångsnatur på sammanlagt 124 miljoner euro som syftar till att öka antalet nybörjarplatser med 4 800. Av resurserna fördelas 62 miljoner euro till universiteten och 62 miljoner euro till yrkeshögskolorna. Nybörjarplatserna ska fördelas enligt utbildningsområde med hänsyn till det ökade behovet av sjuk- och skötarutbildning till följd av propositionen med förslag till vårdardimensionering.

Utskottet välkomnar det ökade antalet nybörjarplatser som underlättar hanteringen av det stora antalet sökande i avsevärd grad och på längre sikt stärker kunskapsbasen och tillgången till kompetent personal. Samtidigt måste man se till att det också under de kommande åren finns beredskap för de behov av tilläggsfinansiering som de nya nybörjarplatserna medför. När det gäller fördelningen av platserna betonar utskottet att de regionala behoven ska beaktas och konstaterar att till exempel Nyland har färre nybörjarplatser än vad befolkningsmängden förutsätter.

Det är angeläget att framöver göra en bedömning av om nybörjarplatserna är tillräckligt många och rätt fördelade och att se till att utbildningen och kompetensen så väl som möjligt motsvarar den kompetens som behövs efter krisen. Det är särskilt viktigt att stärka högskolornas basfinansiering, för det skapar grund för långsiktig och högkvalitativ forskning och därigenom för internationell framgång.

Utskottet lyfter dessutom fram frågan om universitetsutbildningen för barnträdgårdslärare är tillräcklig, eftersom två tredjedelar av daghemspersonalen från och med 2030 ska ha högskoleexamen, varav minst hälften ska ha behörighet som lärare inom småbarnspedagogik. Trots de senaste årens tilläggsresurser råder det fortfarande brist på utbildade lärare inom småbarnspedagogik i så gott som hela landet.

Utskottet välkomnar också de föreslagna resurserna för att stödja högskolestuderandenas välbefinnande, eftersom de undantagsförhållanden som coronaviruset orsakat har varit en psykiskt och socialt tung tid för många studerande. Under moment 29.40.20 föreslås 6 miljoner euro för att stärka stödet till studerande och deras välmående. Dessutom föreslås 5 miljoner euro under moment 33.60.35 för stöd till studerandehälsovård som ordnas av Studenternas hälsovårdsstiftelse för att stödja de studerandes välmående.

80. Konst och kultur

För konst och kultur föreslås ett tillägg på sammanlagt 25,3 miljoner euro, som nästan helt (24,2 miljoner euro) består av stimulansåtgärder i anslutning till coronaepidemin. Åtgärderna ska främja sysselsättningen av personal inom kultur och konst. Dessutom främjar projekten bland annat sysselsättningen inom byggbranschen.

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 29

Anslaget används bland annat för stöd till kulturevenemang som till följd av coronavirusläget ställs in eller genomförs i mindre form än beräknat sommaren 2020 (9,6 miljoner euro), stöd för byggande och grundlig reparation av kulturlokaler (3 miljoner euro), stöd för produktion av filmer och dramaserier (5 miljoner euro) samt stimulansåtgärder för föreningshusens verksamhet (3 miljoner euro).

Undervisnings- och kulturministeriet föreslår också få fullmakt att bevilja 30 miljoner euro för kostnaderna för det anläggningsprojekt och projekt för grundlig reparation som gäller Nationalteaterns lilla scen. Enligt en protokollsanteckning utfäster sig regeringen dessutom att kapitalisera stiftelsen för det nya Arkitektur- och designmuseet med högst 60 miljoner euro på de villkor som nämns särskilt. Båda projekten är viktiga för vår nationella kultur. De har pågått länge och bidrar också till kreativ ekonomi och sysselsättning.

90. Idrottsverksamhet

30. Understöd till programmen Studier i rörelse, Småbarnspedagogiken i rörelse och Vuxna i rörelse samt till anläggning av idrottsanläggningar (reservationsanslag 3 år)

Utskottet välkomnar stimulansåtgärden för att bygga idrottsanläggningar. För ändamålet anvisas 6,8 miljoner euro. Som arbetskraftsintensiv bransch ökar byggandet av idrottsanläggningar sysselsättningen och stöder samtidigt kommunerna bland annat i fråga om lokala idrottsanläggningar som byggs i anslutning till skolor och daghem och som kommunerna inte själva kan bygga eller rusta upp. Bland annat gymnastiksalar och lokala idrottsplatser främjar också på ett bra sätt motionsmöjligheterna för stora befolkningsgrupper.

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Regeringen föreslår betydande tilläggsfinansiering för kommunikationsministeriets förvaltningsområde, som riktas till trafikledsprojekt som stimulerar ekonomin och till underhåll av trafikleder samt till att stödja industriella investeringar.

Dessutom föreslår regeringen fullmakter och anslag för projekt som ingår i förhandlingsresultatet om avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) med Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Uleåborgs stadsregioner. Det är fråga om ett mycket viktigt förhandlingsresultat som främjar hållbara trafikprojekt och bostadsproduktion till rimligt pris i synnerhet i områden som är väl tillgängliga genom kollektivtrafik. Staten deltar i utvecklingen av stadstrafiken med sammanlagt nästan 756 miljoner euro så att kostnaderna fördelas över 2020—2031. När kommunerna förbinder sig till sin egen andel kommer investeringar på över en miljard euro att inledas i fyra stadsregioner.

Utskottet är nöjt med dessa tilläggssatsningar med tanke på de stimulerande effekterna, klimatmålen och industrins investeringar. Det är också positivt att de nya trafikinvesteringarna och åt-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 31

gärden inom basunderhåll av transportinfrastrukturen fördelar sig rätt heltäckande regionalt och på så sätt främjar sysselsättningen, livskraften och konkurrenskraften i olika regioner.

10. Trafik- och kommunikationsnäten

20. Basunderhåll av transportinfrastrukturen (reservationsanslag 3 år)

För basunderhåll av transportinfrastrukturen föreslås ett tillägg på cirka 56 miljoner euro, varav cirka 43 miljoner euro används för objekt som genomförs som stimulansåtgärder.

Av stimulansanslaget anvisas 30 miljoner euro bland annat för beläggning av landsvägar samt gångvägar och cykelvägar, reparation av konstruktioner, reparation av grusvägar samt förnyande av utrustning och anordningar. Åtgärdernas huvudsakliga effekt är att upprätthålla och återställa trafikledernas servicenivå.

Utskottet konstaterar att det eftersatta underhållet av trafikleder fortfarande är rätt stort och att alla ytterligare satsningar är viktiga och nödvändiga. Projekten inom basunderhåll av transportinfrastrukturen har också en tydlig sysselsättande verkan och de förbättrar trafiksäkerheten, smidigheten i trafiken och regionernas livskraft. Vid bedömningen av eventuella nya stimulansobjekt är det därför motiverat att beakta anslagsbehovet för basunderhåll av transportinfrastrukturen, eftersom det eftersatta underhållet av vägnätet och banorna fortfarande är stort, vilket syns för trafikledsanvändarna bland annat i form av fördröjningar och störningar i trafiken.

I stimulanspaketet ingår ett anslag på 10 miljoner euro för banhållningen, och dessutom anvisas ett anslag på 10,9 miljoner euro för köp av materiallager för banhållningen. Materiallagret för banhållningen har övergått i utländsk ägo, varvid det för trygghet av en tillräcklig självförsörjning och beredskap är motiverat att Trafikledsverket köper lagret av kritiskt material och förvaltar det själv.

30. Understöd för trafik- och kommunikationsnäten (reservationsanslag 3 år)

På basis av ovan nämnda MBT-avtal föreslås för Transport- och kommunikationsverket två fullmakter i anslutning till spårprojekt. Den andra (13,957 miljoner euro) anvisas för att stödja planeringen och byggandet av spårvägen i Tammerfors (fas 1 och 2) samt för att stödja den regionala generalplaneringen av utbyggnaden av den regionala spårvägen. Med beaktande av den fullmakt som beviljats redan tidigare får det sammanlagda beloppet av understödsposterna uppgå till högst cirka 85 miljoner euro. Den andra fullmakten (6,1 miljoner euro) anvisas för planeringen av snabbspårvägen på avsnittet Mellungsbacka—Dickursby—Aviapolis—flygplatsen. I båda projekten är fullmakten dock högst 30 procent av ovan nämnda kostnader och beviljandet av understöd förutsätter att kommunerna förbinder sig till förhandlingsresultatet.

Utskottet välkomnar att MBT-avtalen framskrider och konstaterar att avtalen främjar en enhetlig samhällsstruktur och även möjliggör utveckling av nya bostadsområden med goda kollektivtrafikförbindelser. Det är också viktigt att staten i fortsättningen bereder sig på att medverka till till-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 31

räcklig finansiering av de åtgärder som man kommer överens om under de pågående MBT-förhandlingarna med Jyväskylä, Lahtis och Kuopio stadsregioner.

31. Vissa understöd (reservationsanslag 3 år)

Utskottet är nöjt med tilläggsfinansieringen av projekt som främjar gång och cykling (18 miljoner euro), varvid anslaget för hela året uppgår till nästan 33 miljoner euro. Statsunderstöd som beviljas av anslaget under momentet kan sökas av alla kommuner och även av andra aktörer som främjar gång och cykling.

Avsikten är att i budgetpropositionen för 2021 föreslå ett tillägg på 25 miljoner euro för främjande av gång och cykling. Under de närmaste åren innebär detta tillsammans med den kommunala finansieringen en klar tilläggssatsning på hållbarheten i trafiken och främjandet av utsläppsfri trafik. Gång och cykling har också betydande hälsomässiga fördelar, så projekt som främjar dem främjar också folkhälsan.

77. Utveckling av trafikledsnätet (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås en fullmakt på sammanlagt 770 miljoner euro, genom vilken sammanlagt 22 projekt kan inledas på olika håll i landet. Av fullmakten hänför sig cirka 188 miljoner euro till åtgärder som stimulerar ekonomin. Avsikten är att åtgärderna ska inledas snabbt så att man på kort tid kan åstadkomma positiva konsekvenser för ekonomin. Cirka 150 miljoner euro riktas till industriella investeringar och cirka 432 miljoner euro till resultatet av MBT-förhandlingarna. En del av finansieringen är dock villkorlig, eftersom de projekt som hänför sig till Kemi bioproduktfabrik inte inleds förrän Metsä Group har fattat beslut om byggandet av fabriken och genomförandet av de infrastrukturinvesteringar som hänför sig till den. Projekten i anslutning till MBT-avtalen förutsätter å sin sida att kommunerna förbinder sig till förhandlingsresultatet.

De kostnadsmässigt största projekten är utökningen av kapaciteten på banavsnittet Helsingfors—Riihimäki (273 miljoner euro), Esbo stadsbana (137,5 miljoner euro), förbättringen av banavsnittet Kontiomäki—Pesiökyä (81 miljoner euro), förbättringen av bangården i Kuopio (30 miljoner euro) och förbättringen av E 18/Ring III (30 miljoner euro). Anslagsbehovet för nya projekt uppgår i år till sammanlagt cirka 40 miljoner euro.

Utskottet är också nöjt med regeringens riktlinje att regeringen bereder sig på att finansiera tre nya trafikledsprojekt som inleds 2021 med cirka 75 miljoner euro. Regeringen förbinder sig också vid elektrifieringen av spårförbindelsen Laurila—Torneå—riksgränsen, men utredningen om det tekniska genomförandet av projektet finns ännu inte att tillgå.

Det är fråga om en exceptionellt omfattande och nödvändig projektportfölj som omfattar projekt som på ett täckande sätt främjar både väg-, järnvägs- och sjötrafiken på olika håll i Finland. Utöver att minska de ekonomiska konsekvenserna av coronakrisen förbättrar projekten näringslivets verksamhetsförutsättningar och främjar medborgarnas rörlighet och utvecklingen av stadsregionerna. De bidrar också till att bekämpa klimatförändringen och till en övergång till utsläppsfri trafik. I och med besluten på nationell nivå är det också möjligt att ansöka om finansiering från Fonden för ett sammanlänkat Europa, som nu har sökts till två objekt (för planeringen av stads-

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Huvudtitel 31

banan i Esbo och utökningen av kapaciteten på banavsnittet Helsingfors—Riihimäki, fas 2). Det är viktigt att EU-finansiering utnyttjas effektivt också när den nya programperioden har inletts.

Utskottet välkomnar att propositionen också innehåller ett projekt för höjning av vattennivån i Saima kanal eftersom ett större djupgående främjar verksamhetsförutsättningarna för godstrafiken i Saima kanal och Saimens insjöområde och sänker transportkostnaderna. Höjningen av kanalens vattennivå ökar djupgåendet i Saimens djupfarled ända fram till hamnarna i Varkaus och Joensuu, och dessutom ska också turismens möjligheter och områdets landskapsvärden beaktas.

Utskottet anser det vara viktigt att också projektet för att förlänga slussportarna vid Saima kanal inleds så snart som möjligt. För närvarande begränsar slussportarna passage i kanalen för större fartyg, såsom fartyg som uppfyller framtida EU-normer, vilket minskar användningen av kanalen och djupfarleden. Kostnadskalkylen för projektet för förlängning av slussportarna är cirka 95 miljoner euro.

Utskottet betonar också vikten av konsekvensbedömningar av projekt och ett jämlikt beaktande av näringslivet vid bedömningen av behovet av statligt stöd och allokeringen av det.

20. Tjänster inom trafik, transport och kommunikation

50. Statsunderstöd för genomförande av det riksomfattande bredbandsprojektet (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett anslag på 10,6 miljoner euro, vilket är ombudgetering av ett återtaget anslag eftersom projekten har framskridit långsammare än väntat.

Utskottet betonar vikten av fungerande bredbandsförbindelser, vilket har accentuerats i våras i och med att distansarbetet ökat. I synnerhet tillgången till snabba fasta bredbandsförbindelser varierar dock mellan landskapen och kommunerna. Fungerande datakommunikationsförbindelser är allt viktigare med tanke på distansarbetet, näringslivet och också en balanserad regionutveckling. Därför är det viktigt att bredbandsprogrammet fortsätter i enlighet med riktlinjerna i regeringsprogrammet och att stödet styrs till områden som inte kommer att få kommersiellt bredband före 2025.

51. Understöd till tjänster inom trafik, transport och kommunikation (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås sammanlagt 32,3 miljoner euro, varav 24,7 miljoner euro föreslås för stöd till frakt- och passagerarfartygsrederiernas trafik. Till följd av coronakrisen och begränsningarna i samband med den har de finländska frakt- och passagerarfartygsrederiernas kassaflöde minskat betydligt och verksamhetsförutsättningarna försvårats.

Utskottet anser att propositionen är motiverad och konstaterar att det med tanke på Finlands ekonomi och näringsliv är nödvändigt att sjötransporterna fungerar under alla förhållanden. Syftet med tilläggsanslaget är att upprätthålla beredskapen att stödja trafiken om det anses nödvändigt med beaktande av omständigheterna. Understödet beviljas med stöd av statsunderstödslagen och

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 31

den förordning som utfärdas med stöd av den. Ett villkor för beviljande av understödet är att det rederi som ansökt om understöd åläggs skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster eller någon annan trafikplikt i fråga om den understödda rutten, fartyget och turtätheten.

Av anslaget under momentet anvisas 5 miljoner euro för stöd till medierna för att stödja medier som råkat i ekonomiska svårigheter på grund av coronaviruset. Det är fråga om en ny stödform. Den kan sökas för projekt som stärker högklassig lokal eller regional journalistik, undersökande journalistik eller produktion av mer djupgående artikelserier än vanligt samt ökning av det journalistiska innehållet på digitala plattformar.

Utskottet ser det som viktigt att man följer hur stödet fungerar och om det är räcker till.

55. Köp och utvecklande av tjänster inom den offentliga persontrafiken (reservationsanslag 3 år)

På grund av coronasituationen föreslår regeringen ett tilläggsanslag på 100 miljoner euro för köp och utveckling av tjänster inom den offentliga persontrafiken. Syftet med tilläggsanslaget är att stödja kollektivtrafiken när coronasituationen drar ut på tiden samt att säkerställa kontinuiteten i de nuvarande utvecklingsprojekten inom kollektivtrafiken.

Coronaepidemin har kraftigt minskat användningen av kollektivtrafiken. Antalet passagerare har rasat i stora städer, men resandet har minskat kraftigt också på andra håll i Finland. Det har lett till betydande ekonomiska förluster för de olika parterna, antingen för de behöriga myndigheterna eller för bussföretagen, beroende på hur trafiken organiseras och anskaffas.

Utskottet anser det vara viktigt att ordnandet av kollektivtrafiken inte försämras permanent på grund av coronakrisen. De ekonomiska förluster som epidemin orsakar måste därför ersättas så heltäckande som möjligt till kollektivtrafikanordnare och enskilda näringsidkare. Behovet, fördelningen och allokeringen av anslaget ska således bedömas ännu i nästa tilläggsbudget.

Avsikten är att anslaget också ska användas till att ersätta trafikidkaren för fasta kostnader som föranleds av avbrottet i flygtrafiken (Helsingfors—Nyslott). Utskottet anser att det är motiverat och betonar även i övrigt betydelsen av inrikesflyg för att stärka den regionala livskraften och landets konkurrenskraft.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

03. Arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 24,1 miljoner euro, varav 2,8 miljoner euro för genomförande av kommunförsök med sysselsättning.

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 32

Regeringen har föreslagit att kommunförsöket med sysselsättning ska inledas den 1 januari 2021. Utskottet anser att kommunförsöken är nödvändiga eftersom avsikten med försöken är att främja sysselsättningen av arbetslösa och att finna lösningar på bristen på arbetskraft. Försöket ska ge information om huruvida en kommunbaserad modell för ordnande av tjänster förbättrar de arbetslösas funktionsförmåga, genomslagskraften av främjandet av sysselsättningen och sysselsättningsgraden. I försöket överförs tjänstemän från arbets- och näringsbyråer till försöksområdena i förhållande till det kundantal som överförs från arbets- och näringsbyråerna. Utskottet betonar vikten av god personalpolitik och att det inte får bli några avbrott i servicen för de arbetslösa och att försöket inte får medföra några olägenheter för kunderna. Särskild vikt bör fästas vid tjänster för ungdomar.

Coronaepidemin har varit utmanande för även arbets- och näringstjänsterna eftersom permitteringsringarna och arbetslösheten har ökat. Enligt erhållen utredning har i synnerhet företagare, småföretagare (som utgör en helt ny kundgrupp) och sådana som aldrig tidigare varit arbetslösa blivit kunder hos tjänsterna. Utskottet anser att arbets- och näringstjänsternas personalresurser bör tryggas så att alla som blivit arbetslösa ska kunna betjänas.

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

40. Stödjande av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (förslagsanslag)

Under momentet föreslås ett tillägg på 135 miljoner euro till anslagen och ett tillägg på 255 miljoner euro till bevilningsfullmakten.

Avsikten är att 60 miljoner euro av tillägget till bevilningsfullmakten ska användas för att fortsätta den kampanj som riktar sig till så kallade lokomotivföretag bland de stora företagen. Med tilläggsfinansieringen strävar man efter att uppmuntra företag att öka FoUI-verksamheten med uppskattningsvis 300 miljoner euro. Dessutom satsas 15 miljoner euro på pilotförsök med en partnerskapsmodell för företag, högskolor och forskningsinstitut. Utskottet anser att dessa satsningar är nödvändiga eftersom de ökade anslagen främjar återhämtningen av ekonomin och påskyndar uppkomsten av nya arbetstillfällen.

Avsikten är att 180 miljoner euro av Business Finlands fullmakter att bevilja understöd ska riktas till avhjälpande av störningar som beror på coronaviruset. Utskottet anser att det är nödvändigt att trygga att livskraftiga företag klarar sig över krissituationen.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna och Business Finland har beviljat företag understöd för utvecklande av företag i samband med störningar på grund av coronasituationen. Statsrådet fastställde tidigare att ansökningarna om dessa så kallade störningsstöd skulle stängas samtidigt som regeringens proposition om kostnadsstödet lämnades till riksdagen den 8 juni 2020. Business Finland och närings-, trafik- och miljöcentralerna behandlar normalt alla ansökningar som inkommit under giltighetstiden för ansökan om coronastöd. Business Finland hade fram till den 9 juni 2020 fått nästan 29 000 finansieringsansökningar, där man hade ansökt om finansiering på knappt 1,5 miljarder euro. Det har fattats 18 000 beslut och beviljats finansiering till ett belopp av 560 mil-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 32

joner euro. Cirka 8 800 ansökningar, för vars finansiering den föreslagna tilläggsfullmakten på 180 miljoner euro nu ska användas, väntar ännu på att beslut ska fattas.

Utskottet anser i synnerhet i den nuvarande exceptionella situationen att det är viktigt att finansieringens genomslag följs noggrant med hjälp av ett omfattande effektmått. Dessutom hänvisar utskottet till ett uttalande som riksdagen godkänt (FvUB 5/2020 rd — RP 43/2020 rd, RP 52/2020 rd) där det bland annat förutsätts att företagsstöden i anslutning till coronakrisen ska riktas rättvist så att de kompenserar de ekonomiska konsekvenserna av pandemin, förbättrar möjligheterna att fortsätta och utveckla företagsverksamheten samt främjar sysselsättningen.

30. Sysselsättning och företagsamhet

40. Stödjande av hållbar tillväxt och livskraft i regionerna (reservationsanslag 3 år)

Enligt en utredning från arbets- och näringsministeriet måste beslutsdelen under momentet kompletteras så att även statsunderstödslagen (688/2001) tillämpas vid användningen av anslaget.

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP 88/2020 rd)

Motiveringen till momentet kompletteras så att anslaget även får användas *till understöd som i enlighet med statsunderstödslagen (688/2001) beviljas* för investeringar för turismen i norr.

40. Specialfinansiering för företag

43. Kostnadsstöd för företag (förslagsanslag)

Regeringen föreslår ett anslag på 300 miljoner euro för kostnadsstöd för företag. Anslaget är avsett att underlätta de allmänna svårigheterna i affärsverksamheten till följd av coronaepidemin (EkUB 14/2020 rd — RP 91/2020 rd). I och med att coronakrisen dragit ut på tiden har det konstaterats att de nuvarande stöden inte i tillräcklig utsträckning riktar sig till de värst drabbade företagen och sektorerna. Det nya kostnadsstödet är avsett för företag vars omsättning har sjunkit betydligt på grund av coronaepidemin och som har haft svårt att anpassa sin affärsverksamhet och sina kostnader till en snabbt förändrad omvärld. Utskottet anser att stödformen är bra eftersom den syftar till att förhindra konkurser och förlorade arbetstillfällen. Stödet bidrar också till företagens återhämtning efter coronakrisen och förhindrar att permitteringarna förvandlas till uppsägningar.

Statsrådet har tidigare fastställt att ansökningar om de understöd för utvecklande av företag i samband med störningar på grund av coronasituationen som närings-, trafik- och miljöcentralerna och Business Finland har beviljat skulle stängas samtidigt som regeringens proposition om kostnadsstödet lämnas. Utskottet anser att arrangemanget är bra, men betonar att man bör fästa avseende vid överlappande stöd och att samordningen av stöden bör ske på enhetliga grunder. Utskottet anser också att det är viktigt att stödet betalas ut smidigt och att ansökningarna behandlas rättvist.

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 32

Utskottet uttrycker sin oro över att branschneutraliteten inte förverkligas och att det fortfarande finns företagare, såsom deltidsföretagare och frilansare inom evenemangsproduktionen, som inte omfattas av företagsstöden. De omfattas av utkomstskydd för arbetslösa, men får inte kostnadsstöd eller stöd till ensamföretagare för att täcka kostnaderna för sitt företag.

87. Kapitalinvestering i Finlands Malmförädling Ab (reservationsanslag 3 år)

För att stärka Finlands Malmförädling Ab:s balansräkning föreslås det under momentet ett anslag på 150 miljoner euro och en fullmakt på 300 miljoner euro för utvecklandet av ett ackumulatorkluster.

Avsikten är att anslaget huvudsakligen ska användas till finansiering av bolagets nuvarande portföljbolag tillsammans med privata investerare. Avsikten är att tilläggsfullmakten ska användas till investeringar i prekursorer och katodaktivmaterial. Också privata aktörer deltar i investeringarna. Fullmakten beräknas föranleda staten utgifter på 300 miljoner euro år 2021.

Utskottet stöder målet att höja förädlingsvärdet på finska mineraler och på så sätt främja uppkomsten av en ny högteknologisk batteriindustri i Finland. Det är viktigt att ackumulatorklustret utvecklas med fokus på miljön. Utskottet betonar vikten av en samtidig revidering av gruvlagen. Dessutom ska man främja cirkulär ekonomi och sträva efter att minska användningen av naturresurser.

Utskottet anser att projekten är betydande, eftersom den indirekta årliga arbetskraftseffekten av grundandet av de två planerade fabrikena uppgår till cirka 4 500 årsverken om projekten genomförs. Detta beräknas ge upphov till nya skatteinkomster på över 200 miljoner euro per år.

88. Kapitalinvestering i Finlands Industriinvestering Ab (reservationsanslag 3 år)

Utskottet anser det vara ändamålsenligt att Finlands Industriinvestering Ab kapitaliseras med 250 miljoner euro. Anslaget används till ytterligare kapitalisering inom stabilitetsprogrammet, till snabbväxande företag (s.k. venture capital-finansiering) och till finländska kapitalplaceringsfonder för att ha beredskap att ersätta det eventuella underskott som uppstår ifall fondinvesteringarna drar sig ur.

Med den tilläggsfinansiering på 150 miljoner euro som beviljades i andra tilläggsbudgeten för 2020 inledde Finlands Industriinvestering Ab ett stabilitetsprogram. Genom programmet stöds medelstora företag som råkat i tillfälliga svårigheter på grund av coronakrisen med aktieplaceringar och lån mot konvertibla skuldebrev. Utskottet anser att det är nödvändigt att man genom stabilitetsprogrammet fortsätter att hjälpa livskraftiga företag att klara av de svårigheter som coronakrisen medför. Det är viktigt att förhindra onödiga konkurser och trygga arbetstillfällena i livsdugliga företag och på så sätt minimera problem för samhällsekonomin. Utskottet anser också att det är positivt att fördelningen av anslaget syftar till att stärka strategiskt viktiga funktioner och sektorer som berör till exempel hälso- och sjukvård, försörjningsberedskap och kritisk infrastruktur. Utskottet betonar också vikten av öppenhet när det gäller aktieinnehav.

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Huvudtitel 33

Utskottet betonar att det är ytterst viktigt för framtiden att de nya och snabbväxande företag som får finansiering klarar av coronakrisen. De har en central roll i förnyandet av de ekonomiska strukturerna och säkerställandet av den framtida konkurrenskraften på den internationella marknaden. Dessa företag är också viktiga med tanke på hållbar utveckling och när det gäller att uppnå de mål som hänför sig till klimatet, koldioxidsnålheten och den cirkulära ekonomin.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel föreslås ett tillägg på sammanlagt drygt 1 miljard euro, varav merparten är anslagsjusteringar eller tilläggsbehov på grund av coronaviruspandemin.

De mest betydande anslagsökningarna i eurobelopp hänför sig till ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa, för vilka anvisas sammanlagt 812 miljoner euro. Merparten av detta (600 miljoner euro) föranleds av att lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner temporärt ändras så att staten i år finansierar en andel som motsvarar grunddagpenningen av den inkomstrelaterade dagpenningen under permitteringstiden. En förlängning av giltighetstiden för de temporära ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa till utgången av året föranleder för sin del ett behov av tilläggsanslag på sammanlagt 76 miljoner euro.

Tilläggsfinansiering anvisas också för projekt som stöder upprätthållandet av arbetsförmågan och sysselsättningen (16,5 miljoner euro). Av detta riktas den största ökningen (7,5 miljoner euro) till en utvidgning av åtgärderna i arbetslivsprogrammet, genom vilken sysselsättningen av partiellt arbetsföra stöds, förlängd arbetslöshet och arbetsoförmåga förebyggs och delaktigheten i arbetslivet för personer med svag ställning på arbetsmarknaden ökas.

I propositionen ingår också finansiering på cirka 320 miljoner euro för välfärdspaketet för barn och unga, genom vilket krisens konsekvenser för inlärningsresultaten, välfärden och jämlikheten lindras. Det är fråga om en tämligen omfattande och betydande åtgärdshelhet som riktar sig till tre ministeriers (UKM, SHM, ANM) förvaltningsområde. En del av finansieringen (112,3 miljoner euro) anvisas via kommunernas statsandelar för att stärka tjänsterna för barn, unga och familjer.

Stödåtgärderna är nödvändiga, eftersom krisen har ökat efterfrågan på socialservice och bland annat behovet av barnskydd och mentalvårdstjänster på basnivå väntas öka. Därför är det viktigt att snabbt inleda åtgärder för att bekämpa de sociala problem som epidemin orsakar och säkerställa att tjänsterna för barnfamiljer, barnskyddet samt mentalvårds- och missbrukartjänsterna är tillräckliga och fungerande. Utskottet hänvisar till det som konstaterats ovan i punkt 28.90.30 och betonar också i detta sammanhang att lågtröskeltjänsterna och de förebyggande tjänsterna bör höjas för att behovet av yngre tjänster ska minska.

Utskottet anser det också viktigt att kommunernas statsandelar höjs med 60 miljoner euro för att trygga servicen för äldre. Genom anslaget bekämpas sociala problem som beror på den exceptio-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 33

nella situationen och lindras krisens konsekvenser för äldre människors hälsa och funktionsförmåga.

Statsandelen för kommunal basservice är inte öronmärkt, vilket innebär att kommunerna själva får bestämma hur den ökade statsandelen ska användas för skötseln av kommunens uppgifter. Utskottet anser det vara viktigt att kommunerna noga följer hur statsandelarna fördelas och används och ser till att ökningarna av statsandelarna används för de tjänster som de är avsedda för.

Utskottet välkomnar också att man redan i detta skede förbereder sig på anskaffning av vaccin mot coronaviruset och att ett tilläggsanslag på 110 miljoner euro anvisas för anskaffning av vaccin (33.70.20).

10. Utjämning av familje- och boendekostnader, grundläggande utkomststöd samt vissa tjänster

57. Grundläggande utkomststöd (förslagsanslag)

Under momentet föreslås ett anslag på 60 miljoner euro för en temporär förbättring av utkomststödet. En proposition om detta (RP 105/2020 rd) lämnades till riksdagen den 17 juni 2020, men propositionen hänför sig till en tilläggsbudgetproposition som lämnas först hösten 2020 och avses bli behandlad i samband med den. Anslaget stryks därför i detta skede ur budgeten.

Utskottet konstaterar att överföringen av behandlingen inte inverkar på förmånstagarnas ställning, eftersom avsikten är att stöd enligt ovan nämnda proposition ska beviljas första gången först från september 2020 och den första betalningsdagen för stödet är utgången av september.

Utskottet anser det vara nödvändigt att nästa tilläggsbudgetproposition lämnas så att det anslag som behövs står till förfogande när lagen träder i kraft.

Momentet får följande lydelse:

(Utesl.)

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Utskottet anser att de tillägg på cirka 110,5 miljoner euro som föreslås under miljöministeriets huvudtitel är nödvändiga. De innebär att anslagen under huvudtitel stiger till sammanlagt 396,3 miljoner euro. Dessutom höjs de fullmakter och understöd som beviljas ur statens bostadsfond.

De åtgärder som genomförs genom tilläggen kan inledas snabbt och de har betydande effekter som stöder sysselsättningen och klimatmålen. De största anslagsökningarna riktas till slopandet av oljeuppvärmningen i bostadshus och kommunala byggnader (sammanlagt ca 43,6 miljoner euro). Också genom mindre anslagsökningar, såsom understöd för vindkraftsplanläggning (2 mil-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Huvudtitel 35

joner euro), kan man i och med hävstångseffekten snabbare än för närvarande få igång stora satsande investeringar.

Viktiga är likaså de anslag som styrs till naturskyddet, såsom höjningarna av utgifterna för anskaffning och ersättning av naturskyddsområden (18 miljoner euro) och av Forststyrelsens offentliga förvaltningsutgifter (10 miljoner euro). Coronaepidemin har ökat användningen av naturskyddsområden ytterligare, så i det rådande läget är det särskilt viktigt att se till att områdena är hållbara, att parkeringsplatserna är tillräckliga och att skyltarna är uppdaterade.

I den föreslagna huvudtiteln ingår också bland annat understöd till kommuner (13 miljoner euro), vilket gör det möjligt att genomföra sådana renoveringsprojekt och investeringar som avser rekreativområden, grönområden och nationella stadsparker och som tjänar medborgarnas ökade utomhusvistelse.

20. Samhällen, byggande och boende

60. Överföring till Statens bostadsfond

Utskottet anser det vara bra att räntestödsfullmakten för statligt stödd bostadsproduktion föreslås bli höjd med 340 miljoner euro, vilket innebär att fullmakten stiger till 1,75 miljarder euro. Tillägget möjliggör belåning av 2 600 nya bostäder och således kan den normala ARA-produktionen ökas till 10 000 bostäder i enlighet med skrivningen i regeringsprogrammet och riksdagens uttalande (FvUB 20/2019 rd — RP 29/2019 rd, RP 89/2019 rd).

Utskottet konstaterar att även de åtgärder som främjar byggande och reparationer och som har föreslagits ur statens bostadsfond har en sysselsättande effekt samtidigt som de effektivt stimulerar ekonomin. Sådana åtgärder är vid sidan av höjningen av räntestödsfullmakten också exempelvis en höjning av fullmakten för energieffektivitetsunderstöd som ingår i den gröna återhämtningen med 20 miljoner euro till 40 miljoner euro samt höjda startbidrag för träbyggda höghus som är bundna till avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT-avtal). För att påskynda den normala produktionen av ARA-hyresbostäder införs dessutom ett nytt tidsbundet startbidrag för områden utanför MBT-avtalsområdena (1 000 euro per bostad). Inom MBT-områdena förblir startbidraget oförändrat (i Helsingforsregionen 10 000 euro per bostad och i Tammerfors-, Åbo- respektive Uleåborgsregionen 3 000 euro per bostad).

Utskottet välkomnar också att MBT-avtalen har förnyats i stadsregionerna Helsingfors, Tammerfors, Åbo och Uleåborg och påskyndar samtidigt slutförandet av de pågående förhandlingarna med de nya regionerna (Jyväskylä, Kuopio och Lahtis).

Utskottet lyfter dessutom fram utvecklandet av bostadsförorternas livskraft och anser det motiverat att det så kallade programunderstödet för förorter höjs från 20 procent till 35 procent av projektets kostnader. Med en högre understödsprocent uppmuntras kommunerna att tillsammans med invånarna göra nya investeringar som ökar förorternas livskraft och förebygger segregation trots det svaga läget inom den kommunala ekonomin. Dessa åtgärder för att förbättra välfärden är särskilt viktiga i regioner där inkomsterna har sjunkit till följd av arbetslöshet och permitteringar.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 11

SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

01. Skatter på grund av inkomst och förmögenhet

01. Skatt på förvärvs- och kapitalinkomster

Momentet minskas med 3 000 000 euro. Ändringen beror på att villkoren för det lindrade betalningsarrangemanget för beskattningen har ändrats. Räntan på lindrat betalningsarrangemang sänktes i samband med riksdagsbehandlingen från 3 procent till 2,5 procent, vilket beräknas öka begäran om betalningsarrangemang (FiUB 8/2020 rd — RP 74/2020 rd).

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beräknas det inflyta ett tillägg på 4 000 000 euro.

02. Samfundsskatt

Momentet minskas med 4 000 000 euro. Ändringen beror på att villkoren för det lindrade betalningsarrangemanget för beskattningen har ändrats. Räntan på lindrat betalningsarrangemang sänktes i samband med riksdagsbehandlingen från 3 procent till 2,5 procent, vilket beräknas öka begäran om betalningsarrangemang (FiUB 8/2020 rd — RP 74/2020 rd).

Momentet får följande lydelse:

Momentet minskas med 368 000 000 euro.

04. Skatter och avgifter på grund av omsättning

01. Mervärdesskatt

Momentet minskas med 87 000 000 euro. Ändringen beror på att villkoren för det lindrade betalningsarrangemanget för beskattningen har ändrats. Räntan på lindrat betalningsarrangemang sänktes i samband med riksdagsbehandlingen från 3 procent till 2,5 procent, vilket beräknas öka begäran om betalningsarrangemang (FiUB 8/2020 rd — RP 74/2020 rd).

Momentet får följande lydelse:

Momentet minskas med 895 000 000 euro.

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Avdelning 11

02. Skatt på vissa försäkringspremier

Momentet minskas med 1 000 000 euro. Ändringen beror på att villkoren för det lindrade betalningsarrangemanget för beskattningen har ändrats. Räntan på lindrat betalningsarrangemang sänktes i samband med riksdagsbehandlingen från 3 procent till 2,5 procent, vilket beräknas öka begäran om betalningsarrangemang (FiUB 8/2020 rd — RP 74/2020 rd).

Momentet får följande lydelse:

Momentet minskas med 9 000 000 euro.

Avdelning 12

INKOMSTER AV BLANDAD NATUR

39. Övriga inkomster av blandad natur

02. Ränteinkomster som hänför sig till beskattningen

Momentet minskas med 1 000 000 euro. Ändringen beror på att villkoren för det lindrade betalningsarrangemanget för beskattningen har ändrats. Räntan på lindrat betalningsarrangemang sänktes i samband med riksdagsbehandlingen från 3 procent till 2,5 procent, vilket minskar de uppskattade ränteinkomsterna (FiUB 8/2020 rd — RP 74/2020 rd).

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beräknas det inflyta ett tillägg på 2 000 000 euro.

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettoupplåning och skuldhantering

01. Nettoupplåning och skuldhantering

Utskottet föreslår att momentet ökas med 30 568 000 euro för nettoupplåning till nominellt värde. Beloppet för nettoupplåning till nominellt värde är då 18 922 779 000 euro.

Ökningen beror på de ändringar som utskottet föreslår under inkomst- och utgiftsmomenten.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet antecknas ett tillägg på 5 321 343 000 euro.

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Pääluokka 26

SAMMANFATTNING

Enligt propositionerna ökas anslagen med 4 071 703 000 euro, minskas inkomsterna (utan netto-upplåning och skuldhantering) med 1 219 072 000 euro och ökas nettoupplåningen och skuldhanteringen med 5 290 775 000 euro.

Utskottet har minskat skatteinkomsterna med 96 000 000 euro och anslagen med 65 432 000 euro. Ett tillägg motsvarande skillnaden har gjorts i inkomstposterna under moment 15.03.01.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomstposterna och anslagen för i år med beaktande av den ordinarie budgeten och den första, andra, tredje och fjärde tilläggsbudgeten totalt 67 292 380 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en fjärde tilläggsbudget för 2020 i enlighet med propositionen RP 88/2018 rd och den kompletterande propositionen RP 97/2020 rd med de föreslagna ändringarna.

Riksdagen forkastar tilläggsbudgetmotionerna TBM 23—27/2020 rd.

Riksdagen beslutar att den fjärde tilläggsbudgeten för 2020 tillämpas från 1.7.2020.

Helsingfors 24.6.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Esko Kiviranta cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Sanni Grahn-Laasonen saml
medlem Timo Heinonen saml
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Markus Lohi cent
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Sari Sarkomaa saml (delvis)
medlem Sami Savio saf

Betänkande FiUB 13/2020 rd

medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
ersättare Eveliina Heinäluoma sd
ersättare Mari Holopainen gröna (delvis)
ersättare Inka Hopsu gröna (delvis)
ersättare Jukka Kopra saml (delvis)
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Janne Sankelo saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila
utskottsråd Ilkka Lahti
forskare Tanja Nurmi.

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Reservation 1 saf

RESERVATION 1 saf

Allmän motivering

I samband med den föregående tilläggsbudgeten varnade Sannfinländarna i sin reservation för att regeringen ”har hamnat i en ny eurokris nästan lika illa förberedd som regeringarna Vanhanen och Katainen. Om regeringen inte har egna tydliga mål och en trovärdig reservplan som kan genomföras självständigt, kommer regeringen att gå med på den intressepolitik som förs av andra länder och Finland står för fiolerna.”

Efter att Sannfinländarna hade varnat för det kommande hotet om att det solidariska ansvaret utökas och EU utvecklas till en federation med coronakrisen som förevändning har Finland redan hunnit gå med på inrättandet av Europeiska investeringsbankens garantifond och sysselsättningsfond samt att använda Europeiska stabilitetsmekanismen. I samband med detta fick vårt land ta på sig nya borgensexponeringar i miljardklassen.

När regeringen nu gör ett nytt rekord i fråga om tilläggsbudgetarnas storlek, och framtiden ser mycket osäker ut, är det utöver den rekordstora anslagsökning på fyra miljarder euro som nu behandlas nödvändigt att ta ställning till återhämtningsfonden. Godkännandet av fonden skulle medföra en nettoavgift på cirka fem miljarder euro för Finland, och samtidigt binda Finland till nya, utvidgade förfaranden och mindre budgetsuveränitet.

Finland behöver klara egna mål för euroområdet och en trovärdig reservplan som kan genomföras självständigt. Försörjningsberedskapsläget för Finlands betalningssystem är svagt. Ett kritiskt reparationsbehov vore ett lokalt reservbetalningssystem. Ett reservbetalningssystem kunde skapas mellan de nationella bankerna eller genom att utnyttja Statskontoret, FPA eller Skatteförvaltningen. Samtidigt lönar det sig att skapa ett system som baserar sig exempelvis på blockkedjeteknik och genom vilket man automatiskt kan räkna ut de förmåner och inkomster som erhållits.

Kommunernas ekonomiska situation är svår, och tilläggsbudgeten är ett viktigt steg mot en bättre situation. Det är sannolikt att dessa stödåtgärder inte kommer att räcka ensamma. Därför måste regeringen förbereda sig på att prioritera och gallra bort bland de skyldigheter som ålagts kommunerna samt avhålla sig från att skapa nya, icke nödvändiga skyldigheter. Sannfinländarna stöttar regeringen i kampen mot coronaepidemin och strävandena att bevara de ekonomiska förutsättningarna. Vi förstår att ingen regering gärna vill göra avkall på sitt program och sina politiska mål. Men det är ett måste i det rådande läget.

Den mest oroväckande risken har att göra med en eventuell andra våg av epidemin. När begränsningarna för människors och företags verksamhet avvecklas är det sannolikt att antalet nya smittfall börjar öka. Regeringen måste vara uppmärksam och snabbt kunna ändra sina planer — och tillämpningen av planerna — för att begränsa och kväva epidemin. Även Sannfinländarna anser att bekämpningen av coronaepidemin nu är den bästa stimulansen.

Efter coronakrisen blir säkerställandet av ekonomins skuldtålighet en central utmaning, vilket i praktiken innebär att utgifterna ska anpassas. Anpassningen kommer att vara så svår att regering-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Reservation 1 saf

en sannolikt blir tvungen att lämna uppdraget att normalisera utgifterna till nästa regering. Om ekonomin håller på att normaliseras inom en snar framtid är dagens stimulans överdimensionerad. Den överdimensionerade stimulansen kan nu verka vara ett klokt sätt att trygga ekonomin, men den försvagar också Finlands möjligheter att stimulera i samband med nästa recession.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utarbetar riktlinjer för utvecklandet av EU:s monetära union där man redogör för Finlands ståndpunkter i de centrala öppna frågorna samt lämnar riksdagen en redogörelse om riktlinjerna under höstsessionen.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen respekterar grundlagsutskottets ställningstaganden och ser till att Finlands ansvar och riskfordringar inte blir oskäligen och okontrollerbara, inte ens steg för steg genom flera små enskilda beslut. Det totala beloppet av Finlands åtaganden och sannolikheten för att dessa åtaganden realiseras ska följas noggrant.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen meddelar att Finland inte deltar i det återhämtningsinstrument som omfattas av EU:s återhämtningsplan.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål granskar nuläget för projektet för ett reservbetalningssystem och påskyndar färdigställandet av ett fungerande reservsystem.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen erkänner att regeringsprogrammet är föråldrat och därför utarbetar som bilaga till sitt program en "vägkarta för anpassning" av ekonomin som ska styra den ekonomiska anpassningen och regeringsprogrammet.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt börjar främja införandet av internationella klimattullar. De klimattullar som genomförs i enlighet med principen om att förorenaren betalar riktar om produktionen på ett sätt som gynnar utsläppsnåla produktionssätt och länder som skött sina ärenden väl. Det innebär investeringar, arbetsplatser och skatteinkomster. Tullarna minskar också koldioxid- och föroreningsläckaget från den nuvarande nivån.

Reservationens förslag till uttalande 7

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Reservation 1 saf

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram en konkret plan för en övergripande minskning av kostnaderna för invandringen, inklusive en omvärdering av mottagningsverksamheten, integrationen, flyktingrådgivningen samt tjänsterna och förmånerna.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen avstår från att förlänga läroplikten och riktar anslag till att stödja barns tidiga år samt stärker det multidisciplinära stödet på rådgivningsbyråerna och inom småbarnspedagogiken.

Reservationens förslag till misstroendeförklaring

Regeringen håller envist fast vid sitt ideologiska regeringsprogram och skuldsätter samtidigt Finland på ett exceptionellt sätt. Regeringsprogrammet och de åtgärder som följer av det kommer inte att förbättra sysselsättningen, medborgarnas köpkraft, konkurrenskraften eller exporten och är med sina överdimensionerade klimatmål skadliga för industrin och den ekonomiska verksamheten. Följaktligen konstaterar riksdagen att regeringen inte har riksdagens förtroende.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

01. Förvaltning

02. Avlöningar till ministrar och deras statssekreterare och specialmedarbetare (förslagsanslag)

Vi i Sannfinländarna anser att regeringens beslut att anställa rekordmånga statssekreterare och specialmedarbetare är onödigt med avseende på regeringsarbetet och att beslutet försämrar medborgarnas förtroende för politiken. I åtgärderna för att effektivisera statsförvaltningen måste det i stället ingå en omvärdering av antalet politiskt tillsatta tjänstemän på ministerierna och deras ställning. Överlag bör det vara så att personer som huvudsakligen arbetar politiskt och inte tillsätts i ett öppet ansökningsförfarande utan på politiska meriter inte är anställda av ministerierna utan av partierna. Som det ser ut i dag rör man ihop politisk beredning och tjänstemannaberedning. Det gör att systemet är oöverskådligt och beredningen dålig. Politisk styrning hör inte hemma på enskilda ministerier utan tjänstemannaapparaten ska koncentrera sig på att genomföra god förvaltning. Den politiska ledningen och styrningen måste förläggas till finanspolitiska ministerutskottet och de politiska specialmedarbetarna måste bli färre.

Vi föreslår

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Reservation 1 saf

att riksdagen minskar moment 23.01.02 med 2 900 000 euro och att följande uttalande godkänns:

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen drar ner på antalet politiska specialmedarbetare och ser över systemet med statssekreterare.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

90. Stöd till kommunerna

30. Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen (förslagsanslag)

Det är galet att till exempel Helsingfors tack vare höjd utdelning av samfundsskatten får mycket större inkomster, trots att staden har betydligt bättre ekonomi än många andra städer och kommuner. Det akuta problemet är att vi har kriskommuner och måste trygga de lagstadgade tjänsterna. Därför finns det all anledning att ta itu med sättet att fastställa statsandelarna. Det måste ändras så att kriskommuner kan ges hjälp, särskilt vid tillfälliga svårigheter på grund av epidemier, utan att i onödan samtidigt stödja kommuner med bättre ekonomi.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 10

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder ett utvecklingsprojekt för att se över sättet att bestämma statsandelarna så att vi vid en eventuell andra coronavåg särskilt kan stödja de kommuner som har de största kostnaderna för epidemin.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Samhällen, byggande och boende

34. Understöd till kommuner för slopande av oljeuppvärmning i kommunalt ägda byggnader (reservationsanslag 3 år)

Anslaget är avsett att ersätta de faktiska kostnaderna för att ställa om uppvärmningen så att understödet är 10 procent och högst 15 procent av kostnaderna. Anslaget höjs med 14,895 miljoner euro. Om man utgår från att kostnaderna ersätts till 15 procent, betyder det att kommunerna får 99,3 miljoner i omräkningskostnader, som staten sedan gottgör. Med tanke på kommunernas dåliga ekonomi vore det vettigare att skjuta upp åtgärderna för att byta ut oljeuppvärmning tills den

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Reservation 1 saf

ekonomiska krisen är över. Kommunerna kunde då spara in nästan hundra miljoner euro och staten behöver inte ersätta kostnaderna.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 11

Riksdagen förutsätter att regeringen skjuter fram fristen för att slopa oljeuppvärmning i kommunala fastigheter.

56. Understöd för avstående från oljeuppvärmning i bostadsbyggnader (reservationsanslag 3 år)

Anslaget är avsett att täcka kostnaderna för att ställa om uppvärmningsformen. För dem som bor i villa eller radhus kan en dyr energiomställning, i synnerhet i glesbygden, i vissa fall rentav överstiga bostadens värde. Med tanke på hushållens köpkraft och konsumtionsefterfrågan vore det vettigare att skjuta upp åtgärderna för att byta ut oljeuppvärmning tills den ekonomiska krisen är över.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 12

Riksdagen förutsätter att regeringen skjuter fram fristen för att slopa oljeuppvärmning i bostadshus.

INKOMSTPOSTER

Avdelning 11

SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

Skatter på grund av inkomst och förmögenhet

01. Skatt på förvärvs- och kapitalinkomster

En betydande höjning av arbetsinkomstavdraget sänker skattekvoten för effektivt deltagande på arbetsmarknaden och den effektiva skattekvoten för arbetsinkomst. Tillsammans kan dessa faktorer minska marginaleffekterna av undersysselsättning. Dessutom är arbetsinkomstavdraget inarbetat i vårt system, vilket gör det lättare att snabbt planera och införa ett större avdrag.

För att kompensera de förlorade skatteinkomsterna vid höjt avdrag för arbetsinkomster skulle man kunna beakta bara hälften av inkomst- och prisstegringen i den årliga höjningen av inkomstskatteskalen. En höjning av avdraget för arbetsinkomster kan alltså finansieras med en indexjustering på 50 procent. I år är effekten av en fullständig indexjustering för inflödet av skatt på förvärvsinkomster 489 miljoner euro. Med vår metod kan man således införa en kostnadsneutral höjning av arbetsinkomstavdraget på 240 miljoner euro för att lindra beskattningen av arbetstagare

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Reservation 1 saf

med små och medelstora inkomster. I statsandelarna till kommunerna måste man beakta effekten av arbetsinkomstavrdraget, som är cirka 130 miljoner euro.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 13

Riksdagen förutsätter att regeringen börjar planera en betydande höjning av arbetsinkomstavrdraget i kombination med ändrad indexjustering av inkomstskatteskalen.

02. Samfundsskatt

Man kan räkna med att friktionslöshet och undersysselsättning blir vanligare. Med avseende på den kommande karriären i arbetslivet vore därför kortvarigt företagande ett bättre alternativ än arbetslöshet för många nu uppsagda eller nyutexaminerade från skolor. Det kan hända att företagandet överlag skulle öka, om nyetablerade företagare kunde skjuta sin skattebörda på framtiden.

Finlands hittills mycket konkurrenskraftiga samfundsskattesats närmar sig det internationella genomsnittet, medan andra länder har sänkt skattesatsen på företagens resultat. Lägre skattesats sänker avkastningskravet på investeringar och ökar därmed investeringarna.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 14

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder förutsättningarna för att sänka beskattningen av nystartade företag så att företagen delvis kan skjuta upp skatterna med ett eller två beskattningsår. Det är viktigt att en sådan praxis inte ger upphov till skatteflykt genom att kortlivade företag och företag med skatteskulder länkas samman.

Reservationens förslag till uttalande 15

Riksdagen förutsätter att regeringen börjar bereda en stegvis sänkning av samfundsskattesatsen i syfte att öka företagens konkurrenskraft och exportmöjligheter.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en fjärde tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet men med ändringarna ovan,

att riksdagen godkänner de 15 uttalandena ovan och

att riksdagen godkänner misstroendeförklaringen i den allmänna motiveringen ovan.

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Reservation 1 saf

Helsingfors 24.6.2020

Ville Vähämäki saf
Vilhelm Junnila saf
Sami Savio saf
Lulu Ranne saf

Betänkande FiUB 13/2020 rd Reservation 2 saml

RESERVATION 2 saml

Allmän motivering

Den aktuella tilläggsbudgeten är rekordstor och innebär rekordstora nya skulder. Under coronakrisen kan vi visserligen inte undvika att ta nya lån om vi vill trygga arbetstillfällen, företag och välfärd. Även utgiftsposterna är i huvudsak motiverade, som alltid. Varför skulle de inte vara det. Den sittande regeringen, liksom dess föregångare och efterträdare, kan utan budgetrestriktioner lätt påvisa dubbla eller tredubbla motiverade utgifter till exempel för utbildning, forskning, social trygghet, social- och hälsovårdstjänster eller infrastrukturutveckling. Kärnan i vår kritik mot denna rekordstora tilläggsbudget gäller därför inte utgifterna. Regeringen förmådde inte samtidigt fatta beslut om en enda konkret åtgärd för att höja sysselsättningen, stärka en hållbar tillväxt, åtgärda hållbarhetsgapet eller stabilisera den nya skuldsättningen ens på 2030-talet.

Hittills har vi lyckats bekämpa epidemin. Det har vi alla finländare att tacka för. Var och en har tagit sitt ansvar och antalet nya infektioner har varit nere i ett tiotal fall per dag. Globalt sett har epidemin dock ännu inte nått toppen; den närmaste framtiden är ytterst osäker och för med sig betydande risker. Även om restriktionerna nu avvecklas är en andra våg fortfarande möjlig.

I regeringens rekordstora tilläggsbudget är anslagsökningarna totalt ungefär sjudubbla jämfört med samtliga tilläggsbudgetar för 2019. I det värsta skedet av finanskrisen ökade den offentliga skulden med cirka 11 miljarder euro, medan vi redan nu närmar oss en nettoupplåning på 20 miljarder. Till skillnad från tidigare tilläggsbudgetar för innevarande år innehåller den här tilläggsbudgeten enligt regeringen ett stimulanspaket på 3,6 miljarder euro. Enligt propositionen består alltså bara en tiondel av tilläggsbudgeten av annat än stimulerande åtgärder.

Samlingspartiet har konsekvent ställt sig bakom alla oundvikliga kostnader till följd av epidemin och godkänner en ökning av den offentliga skulden under undantagsförhållandena. Människor och företag måste få hjälp för att klara sig ur krisen och ekonomin måste komma igång efter den akuta krisen. Vi måste undvika en konkursvåg, massiv arbetslöshet och mänskligt lidande. Samlingspartiet har aktivt visat på brister i propositionerna och föreslagit vissa noggrant fördelade och välmotiverade anslagsökningar. Regeringen har ofta instämt i våra förslag antingen genast eller senare — men tyvärr ofta för sent.

Samlingspartiet har likaså konsekvent påmint regeringen om att kostnaderna för epidemin kommer att bli en stor belastning för de offentliga finanserna. I värsta fall försvagas välfärdssamhällets finansieringsbas permanent. I likhet med flera av landets bästa experter har Samlingspartiet krävt reformer av de ekonomiska strukturerna som varaktigt förbättrar sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten tillsammans med stimulansbesluten. Stabiliseringen av de offentliga finanserna kommer att bli ett så enormt arbete att ingen metod kategoriskt kan uteslutas. Regeringen har inte trott på experterna och när skuldsättningens betydelse underskattas leder det oundvikligen till onödigt stora nedskärningar och skattehöjningar. Skulden kommer inte att lösa problemen med låga privata investeringar, låg sysselsättning, hög jämviktsarbetslöshet, stel arbetsmarknad eller incitament för arbete och företagande. Vi behöver verkliga reformer.

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Reservation 2 saml

Garanterar välfärdssamhällets tjänster — det behövs genast beslut om hur ekonomin ska styras in på rätt spår.

I enlighet med rekommendationerna från landets främsta experter har Samlingspartiet krävt beslutsamma åtgärder för att åtgärda den offentliga skuldkvoten och hållbarhetsgapet i kombination med stimulansbesluten. Arbetslösheten blir konstant högre än före krisen, sysselsättningen minskar och produktivt kapital kommer att gå förlorat. På lång sikt begränsas tillväxtpotentialen i ekonomin av en försvagad åldersstruktur, svaga privata investeringar och en låg produktivitetsutveckling. Samtidigt kommer de enorma underskotten i de offentliga finanserna att få skuldkvoten att växa okontrollerat. Det sedan tidigare betydande hållbarhetsgapet på över tio miljarder kommer att förvärras ytterligare. Regeringens likgiltighet för skuldsättningen leder oundvikligen till drastiska skatthöjningar och nedskärningar i framtiden.

I sina rapporter är experterna eniga om behovet av reformer och hur akut det är. Ju mer vi lyckas förbättra sysselsättningen och ekonomins tillväxtpotential, desto större handlingsutrymme har den stimulerande politiken och desto mindre blir anpassningsbehovet efter krisen. Finland och regeringen har inte råd att skjuta upp sysselsättnings- och strukturreformerna. Enligt en rapport från arbetsgruppen under ledning av arbetslivsprofessor Vesa Vihriälä behövs det inom finanspolitiken vid sidan av stimulansåtgärderna en plan för åtgärder för att anpassa de offentliga finanserna och minska anpassningsbehovet genom strukturreformer. Enligt arbetsgruppen är finanspolitiken trovärdig bara om besluten om åtgärderna fattas och åtgärderna inleds under denna regeringsperiod. Enligt en rapport från Hetemäkis arbetsgrupp förutsätter en stabilisering av skuldkvoten inom de offentliga finanserna att de offentliga finanserna stärks med sju miljarder. Detta motsvarar cirka 240 000 nya sysselsatta utan att åtgärderna ökar de offentliga utgifterna. Enligt rapporten ska detta anpassningsbehov vara ett minimikrav. Enligt finansministeriets prognos förutsätter stabiliseringen av skuldkvoten en anpassning på fem miljarder euro. "Ju snabbare åtgärderna börjar verka, desto lättare kommer vi undan."

De offentliga finanserna måste också ha beredskap att möta kommande ekonomiska kriser och pandemier. Det måste fastställas en övre gräns för skuldkvoten, så att skuldsättningsutvecklingen kan kontrolleras när det fortfarande är möjligt. Samlingspartiet kräver att den offentliga skulden inte får överstiga 80 procent av bruttonationalprodukten. Genomförandet av regeringsprogrammet måste genast upphöra och de bestående tilläggsutgifterna ses över. Dessutom måste regeringen vid höstens budgetmangling besluta hur den av finansministeriet beräknade anpassningen med fem miljarder euro för att stabilisera skuldkvoten ska göras före utgången av valperioden. Dessa är bara mellanliggande mål för hållbara offentliga finanser som tryggar välfärdssamhällets tjänster.

Beslut om reformer som varaktigt förbättrar sysselsättningen borde ha fattats samtidigt som stimulansbesluten fattades. Under höstens budgetmangling avkräver vi regeringen beslut analyserade av ekonomiska experter för att få minst 100 000 nya sysselsatta denna valperiod. Sysselsättningen måste höjas till 80 procent före utgången av årtiondet. Det är bråttom att fatta beslut om reformerna, eftersom det oundvikligen tar tid att genomföra dem. Besluten stärker dock genast förtroendet för Finlands förmåga att fullgöra sina åtaganden. Därför behöver vi genast beslut om verkliga sysselsättningsfrämjande reformer. Samlingspartiet har föreslagit effektiva reformer och kommer att stödja regeringen i dessa och andra projekt som faktiskt förbättrar sysselsättningen.

Betänkande FiUB 13/2020 rd **Reservation 2 saml**

Den privata aktiviteten måste backas upp med stimulansåtgärder.

Den finanspolitiska stimulansen är ett sätt att tillfälligt öka offentlig efterfrågan och syftar samtidigt till att stödja den totala efterfrågan på kort sikt och förbättra den potentiella ekonomiska tillväxten på lång sikt. Målet bör i stället vara att stötta privat konsumtion och investeringar. Enligt rapporten från Vihriäläs arbetsgrupp behöver vi stimulans motsvarande några procent av bnp. Åtgärderna måste anpassas till det epidemiologiska läget och det som krävs där. Under en akut kris är det ingen idé att sätta in stimulansåtgärder, eftersom epidemin och restriktionerna för att begränsa den påverkar konsumenternas och företagens beslut. När förtroendet är lågt och omvärlden osäker finns det risk för att den finanspolitiska multiplikatoreffekten förblir låg.

Regeringens stimulanspaket utgör omkring 3,6 miljarder euro av tilläggsbudgeten. Regeringen har alltså använt en betydande del av stimulansreserven. Dessutom har regeringen utsett flera återhämtningsobjekt som snarare är nödvändiga utgifter för att hantera epidemin. Eller så är det andra ökningar i de offentliga utgifterna som inte helt och hållet kan anses stimulera den ekonomiska tillväxtpotentialen eller täcka in kostnaderna för krisen.

Det är långt ifrån lätt att planera rätt dimensionerade och riktade stimulansåtgärder och sätta in dem vid rätt tidpunkt. En ökning av de offentliga utgifterna måste grunda sig på minst lika noggranna överväganden som användning av gemensamma medel under normala förhållanden. De nödvändiga stimulansåtgärderna är av den dimensionen att de oundvikligen påverkar saldot i de offentliga finanserna som helhet. Därför är det nödvändigt att stimulansåtgärderna fördelas effektivt sett i ett totalekonomiskt perspektiv. Följaktligen måste inriktningen, dimensioneringen och tidpunkterna för de finanspolitiska återhämtningsåtgärderna basera sig på expertberedning och inte enbart på den politiska prövning som regeringen gör i tilläggsbudgeten.

På grund av den allvarliga ekonomiska krisen och den stora osäkerheten kring epidemins förlopp måste anslagsökningarna bara riktas in på noggrant övervägda ändamål, som är nödvändiga för att hantera epidemin och den medföljande ekonomiska krisen. Stimulansåtgärderna måste i det här läget vara mycket exakt riktade och väl övervägda. Samlingspartiet vill justera det åtgärds paket som regeringen offentliggjorde i samband med tilläggsbudgeten så att skuldsättningen sammanlagt är 700 miljoner mindre på 2021 års nivå. Vi i Samlingspartiet skulle gärna stimulera den sjunkande byggbranschen genom att öka investeringarna i infrastruktur och behålla fullmakten för Statens bostadsfond på 1 410 miljoner euro. Statens utvecklingsbolags (Vake) balansräkning borde utnyttjas som eget kapital vid företagsfinansiering. Kapitaltillskottet på 250 miljoner euro till Finlands Industriinvestering bör ordnas med medel från Statens utvecklingsbolag. Vidare bör kapitalet i Statens bostadsfond utnyttjas för infrastrukturprojekt som stöder byggnation och stadsutveckling. Det föreslog Samlingspartiet redan i sin skuggbudget. Kapitaliseringen på 150 miljoner euro av Finlands Malmförädling Ab och anslagsökningarna på 300 miljoner euro till fullmakterna för 2021 måste strykas i det här sammanhanget.

Ekonomisk tillväxt, fungerande marknadsekonomi och sysselsättning är förutsättningar för att välfärdssamhället ska kunna existera.

Hög sysselsättning är en förutsättning för att ett åldrande Finland ska ha offentligt producerade och omfattande tjänster. Med de oflexibla strukturerna på arbetsmarknaden ligger vi långt efter

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Reservation 2 saml

den europeiska nivån. Samlingspartiet har konsekvent och aktivt föreslagit sysselsättningsåtgärder som också enligt ekonomiska expertbedömningar är verkningsfulla och genast kan sättas in. Den viktigaste åtgärden med omedelbara effekter är att satsa mer på lokala avtal. Om regeringen verkligen bryr sig om hur det ska gå med välfärdssamhällets tjänster, måste den i likhet med Samlingspartiet vara oroad över hur vi ska få fart på sysselsättningen. Reformerna för att förbättra den ekonomiska produktionspotentialen, en motiverande skattereform, den sociala reformen för att undanröja arbetslöshetsfällor, en snabb korrigering av arbetsmarknadens strukturer och en korrigering av det kroniska underskottet inom den offentliga sektorn måste slutföras.

Krisen sätter hållbarheten i de offentliga finanserna på exceptionellt hårda prov. Tack vare det arbete som ansvarsfulla beslutsfattare utfört under tidigare år har vi lyckats ta stötarna från pandemin och den efterföljande ekonomiska krisen genom att öka statsskulden. Vi har nu skjutit kostnaderna för krisen på framtiden. Nu måste vi gå in för att reformera ekonomin med samma beslutsamhet som har hjälpt oss att bemästra coronakrisen. Samlingspartiet anser att målet ska vara inställt på att de offentliga finanser är så hållbara att de står pall för de värsta tänkbara kriserna. Det är den enda utvägen för att vi också ska kunna erbjuda kommande generationer förutsättningar för att vara den lyckligaste nationen i världen.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen förbinder sig uppfylla följande två mål: att den offentliga skuldsättningen under inga omständigheter överstiger 80 procent av bnp och att hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna undanröjs under det här decenniet.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen förbinder sig att i färdplanen för hållbara offentliga finanser inkludera målet att höja sysselsättningen till 80 procent under det här decenniet.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen förbinder sig att förbättra saldot i de offentliga finanserna med minst fem miljarder under den här valperioden.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen i höst fattar de beslut som enligt en uppskattning från finansministeriet resulterar i 100 000 nya sysselsatta under den här valperioden.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en stimulerande finanspolitik på beredning av finansministeriet och tydligt specificerar åtgärderna så att de kan utvärderas i efterhand.

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Reservation 2 saml

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att man för att stimulera ekonomin och säkerställa livskraften och tillväxten i hela landet åtgärdar det eftersatta underhållet av vägnätet genom att höja antalet asfalteringar av vägar med minst 6 000 kilometer per år. På så sätt kan man också reparera vägnätet i landskapen och på landsbygden, eftersom det är i ytterst dåligt skick.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en fjärde tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna sex uttalandena.

Helsingfors 24.6.2020

Timo Heinonen saml
Sanni Grahn-Laasonen saml
Elina Lepomäki saml
Sari Sarkomaa saml
Jukka Kopra saml
Janne Sankelo saml

Betänkande FiUB 13/2020 rd **Reservation 3 /kd**

RESERVATION 3 kd

Allmän motivering

Regeringens fjärde tilläggsbudget för 2020 är rekordstor. Kristdemokratiska riksdagsgruppen påminner om att det inte är en hållbar lösning att öka skuldsättningen. Regeringen förväntas vidta omfattande åtgärder för att höja sysselsättningen och stabilisera ekonomin samt genomföra strukturella reformer redan i år.

Det är uppenbart att det krävs omfattande stimulansåtgärder för att motverka de skador coronakrisen medfört. Kristdemokratiska riksdagsgruppen stöder innehållet i tilläggsbudgeten i dess stora linjer. Man måste nu satsa särskilt på de kommunala tjänsterna, avveckling av eftersättningen inom vård och omsorg, äldreomsorgen, närståendevården och barnens välfärd. Det behövs satsningar på att bryta marginaliseringsspiralen bland unga. Höjningen av statsunderstödet för mat hjälp är viktig för de allra fattigaste. Investeringarna i infrastruktur, särskilt i järnvägar och vägar, sätts in i rätt tid och är effektiva stimulansåtgärder.

Som ett led i att underlätta situationen inom den kommunala ekonomin föreslås det i tilläggsbudgeten att kommunernas andel av samfundsskatten höjs med 10 procentenheter från 32,13 procent till 42,13 procent för skatteåret 2020. Vid utjämningen av statsandelarna på basis av skatteinkomster ingår den samfundsskatt som varje kommun får i utjämningsgrunden i sin helhet med två års fördröjning. Denna förhöjningsdel omfattas alltså av utjämningen av statsandelarna, som utjämnas genom statsandelarna för basservice. Små kommuner befinner sig redan i en sämre situation än stora kommuner och har mindre ekonomiskt rörelseutrymme. Därför måste man se till att hela den förhöjda kommunala andelen av samfundsskatten jämnas ut rättvist genom systemet för utjämning av statsandelarna.

Det tidsbundna kostnadsstödet på 300 miljoner euro är viktigt för många företag. Detta är just det slags kostnadsstöd som skulle ha behövts redan i början av krisen. Kostnadsstödet är det viktigaste av de olika stödformerna och det svarar bäst mot behoven hos olika typer av företag. I propositionen konstateras det att också olika föreningar och organisationer kan ansöka om kostnadsstöd. Stödet var emellertid bundet till den momspliktiga omsättningen. Det skulle ha varit problematiskt till exempel i fråga om föreningar som ordnar olika slags arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Kristdemokratiska riksdagsgruppen anser det vara bra att frågan uppmärksammades vid utskottsbehandlingen.

När det gäller företagsstöd bör man fästa uppmärksamhet vid behandlingstiderna för ansökningarna. På företagsfältet har det framkommit en oro för att behandlingen av ansökningarna har pågått oskäligt länge i synnerhet vid NTM-centralerna. Det är ytterst viktigt att företagen får stöd så att de överlever och arbetsplatserna bevaras. Det är också för att förhindra missbruk viktigt att man fäster uppmärksamhet vid att stödprocessen görs smidigare och ges tillräckliga resurser.

I tilläggsbudgeten ökas förslagsanslaget för utkomstskyddet för arbetslösa med sammanlagt 720 miljoner euro. Av dessa tilläggsutgifter föranleds 40 miljoner euro av en temporär sänkning av löntagarkassornas självfinansieringsandel. Om inte förr så har coronakrisen visat att det nuvaran-

Betänkande FiUB 13/2020 rd

Reservation 3 /kd

de systemet med utkomstskydd för arbetslösa inte längre fungerar. Alla arbetstagare betalar arbetslöshetsförsäkringspremier på sin lön, men alla som uppfyllt arbetsvillkoret kan inte i uppsägningssituationer dra nytta av det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa. De som inte hör till arbetslöshetskassorna finansierar det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa, men är själva inte berättigade till den försäkringen. Detta trots att det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa i huvudsak finansieras via arbetslöshetsförsäkringspremierna. Senast utifrån erfarenheterna från coronakrisen måste det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa göras jämlikt för alla.

En del av förslagen i tilläggsbudgeten skapar ett behov av en långvarig eller permanent anslagshöjning. Till exempel högskolorna får ett tillägg av engångsnatur på 124 miljoner euro för nya nybörjarplatser. Ökningen av antalet nybörjarplatser kommer att öka behovet av finansiering för högskoleutbildningen också under de kommande åren. Enligt uppskattningar räcker tilläggsfinansieringen endast för tre år, medan tilläggsfinansiering kommer att behövas i fem år för att studerandena ska kunna slutföra sina studier. Den fjärde tilläggsbudgeten innehåller också ett flertal små anslagsökningar för olika ändamål som inte kan anses vara nödvändiga för skötseln av coronakrisen. Det faktum att rambestämmelserna för statsfinanserna har slopats på grund av coronakrisen kan inte innebära att regeringspartierna okontrollerat delar ut medel för ändamål som är viktiga för dem själva.

En av de mest besynnerliga anslagsökningarna i tilläggsbudgeten hänför sig till stödandet av nyhetsverksamhet. Regeringen föreslår i sin tilläggsbudget att ett nytt stöd till nationell nyhetsverksamhet införs. På basis av uppgifter i offentligheten är avsikten att stödet ska fördelas av en oberoende stödnämnd som består av experter på journalistik. Nämnden ska dela ut stöd för redaktörers lönekostnader och köp av frilansarbete. Nämnden beslutar om beviljande av stöd på basis av ansökningar för projekt som den anser vara lämpliga. Det är inte statsmaktens uppgift att styra medierna att göra ett visst slag av journalistik. Med tanke på yttrandefriheten och åsiktsfriheten är det problematiskt att statsmakten börjar styra medierna i en viss riktning. De statliga stöden ska vara transparenta och behandla alla aktörer jämlikt.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen kräver snabba beslut om sysselsättningsåtgärder och strukturella reformer som gör det möjligt att balansera och stabilisera ekonomin med beaktande av de uppdämda behov coronakrisen lett till och de förestående utmaningarna på grund av den minskade nativiteten.

Jag föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart vidtar omfattande och verkningsfulla sysselsättningsåtgärder.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en plan för att stabilisera de offentliga finanserna under innevarande valperiod.

Betänkande FiUB 13/2020 rd
Reservation 3 /kd

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att hela den förhöjda kommunala andelen av samfundsskatten jämnas ut rättvist genom systemet för utjämning av statsandelarna.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen ger högskolorna tillräcklig tilläggsfinansiering för att i sin helhet täcka de merkostnader som de nya nybörjarplatserna medför.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen ökar resurserna för att effektivisera ansökningsprocessen för och övervakningen av företagsstöd samt skapar klara anvisningar som förebygger missbruk av företagsstöd.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition med förslag till införande av en allmän inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen vid beviljandet av kostnadsstöd beaktar olika föreningar och organisationer vars verksamhet och inkomster har påverkats avsevärt av coronakrisen.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen avstår från det planerade stödet till nyhetsverksamhet via en separat stödnämnd och i stället stöder medierna jämlikt utan att ingripa i nyhetsverksamhetens innehåll.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en fjärde tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 8 uttalandena.

Helsingfors 24.6.2020

Sari Essayah kd

Betänkande FiUB 13/2020 rd — RP 88/2020 rd, RP 97/2020 rd

BILAGA: Tilläggsbudgetmotionerna TBM 23—27/2020 rd

- Tilläggsbudgetmotion TBM 23/2020 rd Jari Koskela saf Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 13219 Santanen, dvs. Santaskyläntie i Honkajoki (750 000 euro) 31.10.20
- Tilläggsbudgetmotion TBM 24/2020 rd Jari Koskela saf Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 2600 Påmark—Lavia (800 000 euro) 31.10.20
- Tilläggsbudgetmotion TBM 25/2020 rd Jari Koskela saf Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 13207 Verttuu i Kankaanpää (850 000 euro) 31.10.20
- Tilläggsbudgetmotion TBM 26/2020 rd Jari Koskela saf Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att förbättra landsväg 13293 Katkontie i Honkajoki (950 000 euro) 31.10.20
- Tilläggsbudgetmotion TBM 27/2020 rd Jari Koskela saf Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för att utveckla Lauhanvuori—Hämeen kangas Geopark (200 000 euro) 35.10.63